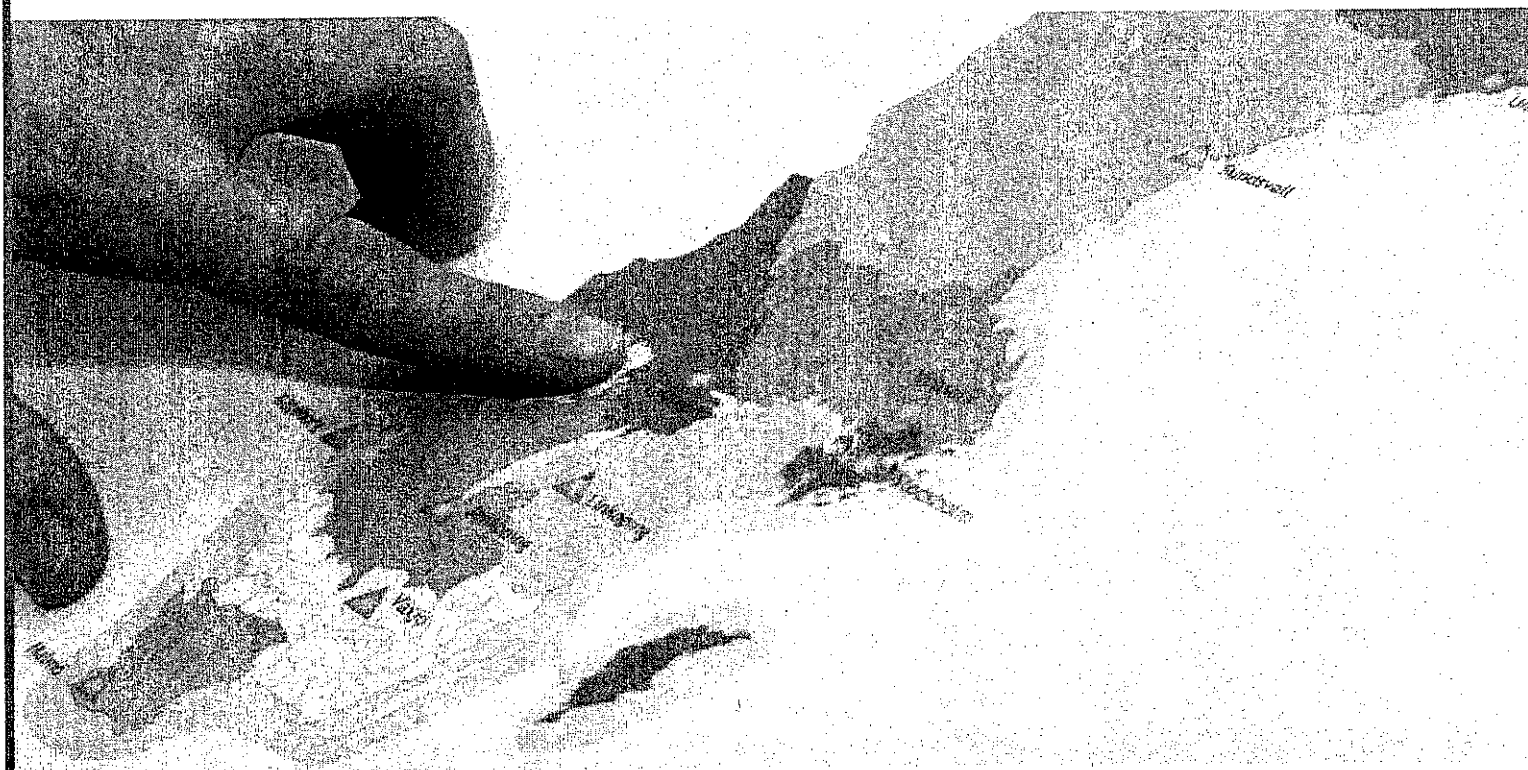

Länsrättsutredningen

INNEHÅLL

Sammanfattning	3
Författningsförslag	5
1. Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar	5
2. Förslag till förordning om ändring i förordningen (1977:937) om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet m.m.....	10
1 Inledning	13
1.1 Bakgrund	13
1.2 Uppdraget	14
1.3 Utredningsarbetet	14
2 Utgångspunkter	15
2.1 Kortfattad översikt.....	15
2.2 Regeringens mål.....	16
2.3 Europakonventionen	16
2.4 Verksamhetsmål och överbalans.....	16
2.5 Insatser och samverkan	17
2.6 Muntliga förhandlingar	17
2.7 Länsindelningen och Ansvarskommittén.....	18
3 Problem i den nuvarande länsrättsorganisationen	20
3.1 Sårbarhet.....	20
3.2 Rekrytering.....	21
3.3 Litet utrymme för specialisering	22
3.4 Ineffektiv resursanvändning	22
4 En förändrad organisation	23
4.1 Alternativa vägar.....	23
4.2 Effektivitet och arbetsmiljö.....	24
4.3 Rekrytering.....	24
4.4 Specialisering	25
4.5 Tillgänglighet och service.....	26
4.6 Slutsats	27
5 Förslag till en ny yttre organisation för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans	28
5.1 Färre och större förvaltningsdomstolar.....	28
5.2 Namnändring till Förvaltningsrätten	28
5.3 Särskilda geografiska förhållanden	29
5.3.1 Norra Sverige	29
5.3.2 Gotland.....	30
5.4 Placeringen	31
5.5 Lämplig storlek	32
5.6 De nya förvaltningsrätterna	33
5.6.1 Förvaltningsrätten i Stockholm	35
5.6.2 Förvaltningsrätten i Göteborg	36
5.6.3 Förvaltningsrätten i Malmö	38
5.6.4 Förvaltningsrätten i Umeå	39
5.6.5 Förvaltningsrätten i Sundsvall.....	41
5.6.6 Förvaltningsrätten i Uppsala.....	43
5.6.7 Förvaltningsrätten i Örebro.....	45
5.6.8 Förvaltningsrätten i Linköping	46

5.6.9	Förvaltningsrätten i Jönköping.....	48
5.6.10	Förvaltningsrätten i Växjö	49
5.7	Förteckning över domstolar som får ny kansliort	51
5.8	Migrationsmål.....	52
6	Konsekvenser av förändringarna	53
6.1	Allmänt	53
6.2	Hantering av personalfrågor.....	54
6.2.1	Inledning.....	54
6.2.2	Frågan om övergång av verksamhet.....	54
6.2.3	När blir det inte övergång av verksamhet?	55
6.2.4	Vad kommer att gälla om domstolarna organiseras på det sätt som föreslagits?.....	55
6.2.5	Vad gäller för ordinarie domare?	55
6.2.6	Notarier	56
6.2.7	Fiskaler.....	56
6.2.8	Arbetsmiljöaspekter	56
6.2.9	Beräkning av personalkonsekvenser	56
6.3	Rekrytering av personal i den nya domstolsorganisationen	57
7	Genomförande	58
8	Ekonomiska konsekvenser	59
8.1	Kostnader för den nuvarande organisationen.....	59
8.2	Kostnader för den nya organisationen	59
8.2.1	Personalkostnader och övriga förvaltningskostnader.....	59
8.2.2	Lokalkostnader	60
8.2.3	Totala kostnader	60
8.3	Övergångsvisa kostnader.....	60
8.3.1	Personalkostnader	61
8.3.2	Kostnad för lokaler	61
8.3.3	Investeringar i inredning och teknik	61
8.3.4	Arkivkostnader	61
8.3.5	Övriga sammanläggningskostnader	62
8.4	Sammanställning av kostnaderna	62
9	Ny allmän forumregel	63
9.1	Allmänt	63
9.2	Konsekvenser av en ny allmän forumregel.....	64

Bilagor:

1. Promemoria Det framtida förvaltningsdömandet i första instans
2. Remissammanställning Ju2007/2289/DOM
3. Regeringsbeslut Ju2007/9342/DOM, Ju2007/2289/DOM
4. Omloppstider för länsrätter
5. Andel mål i balans för länsrätter
6. Regressionssamband länsrätter, genomsnitt åren 2005-2007
7. Styckkostnad länsrätter
8. Författningsförteckning

Sammanfattning

Det har sedan lång tid pågått ett arbete med att reformera den yttre tingsrättsorganisationen. Regeringen har i olika sammanhang angett att det av flera skäl måste skapas domstolar som har en verksamhet som medför judiciell och administrativ bärkraft. Många av landets tingsrätter har ansetts vara för små, och åtgärder har genomförts för att skapa större enheter.

Det är mer än 25 år sedan länsrätterna blev självständiga allmänna förvaltningsdomstolar. Under denna tid har deras målområde utvidgats betydligt, men den yttre organisationen har i princip inte ändrats. För att kunna möta de nya krav som i olika avseenden ställs på förvaltningsmålens hantering, bl.a. kortare handläggningstider, är det viktigt att den framtida organisationen för förvaltningsdömandet i första instans består av större, fristående och självbärande förvaltningsdomstolar som möjliggör bl.a. god rekrytering, specialisering, tydligare yrkesroller, en bra arbetsmiljö och starkare beredningsorganisationer.

Mot denna bakgrund har Domstolsverket (DV) haft regeringens uppdrag att utreda länsrättsorganisationen och lämna förslag till en ny organisation med färre och större domstolar och att föreslå deras geografiska placering. Vid utformningen av förslaget har DV även haft att beakta hur en ny allmän forumregel, som utgår från var medborgarna "finns", skulle påverka en ny organisation. Länsrätten i Stockholms län, Länsrätten i Göteborg och Länsrätten i Skåne län har inte ingått i uppdraget i vidare utsträckning än vad som behövs för att skapa ändamålsenliga domkretsar.

Det finns i dag 23 länsrätter. Deras domkretsar följer länsindelningen med undantag för i Västra Götalands län där det finns tre länsrätter. Den totala bemanningen på länsrätterna, exklusive migrationsverksamheten, varierade från elva upp till ca 330 anställda per den 31 december 2007. Flera av länsrätterna har så få anställda att även små förändringar av antalet personer i tjänst direkt får ett mycket starkt genomslag. Sammantaget uppnår länsrätterna inte regeringens verksamhetsmål på sex månaders genomströmningstid, och olika särskilda insatser för att förbättra länsrätternas verksamhet har inte gett önskat resultat. Genom utredningen har vi kunnat konstatera att flertalet länsrätter inte är av sådan storlek att de kan leva upp till kraven på ett effektivt framtida förvaltningsdömande i självbärande enheter. Vi har därför övervägt olika alternativa lösningar för att skapa större och starkare enheter.

Med hänsyn till en rad olika faktorer, t.ex. geografiska förhållanden, förekomsten av allmänna kommunikationer och förutsättningarna att rekrytera kvalificerad arbetskraft, har vi funnit att den framtida domstolsorganisation bör bestå av tio förvaltningsdomstolar i första instans, var och en med endast en kansliort. Vi föreslår att domstolarna placeras i Stockholm, Göteborg, Malmö, Umeå, Sundsvall, Uppsala, Örebro, Linköping, Jönköping och Växjö. Eftersom de flesta av de nya domstolarnas domkretsar inte längre kommer att ha koppling till ett län och då kansliorten bör framgå av namnet, föreslår vi även en ändring av namnet till "Förvaltningsrätten i...".

En ny allmän forumregel som utgår från var medborgarna "finns" skulle ge störst konsekvenser för de nya domstolarna i Stockholm, Jönköping och Växjö. Vi har bedömt att den omfördelning av mål som skulle kunna bli konsekvensen av att en ny allmän forumregel införs snarast förbättrar domstolarnas möjligheter att leva upp till kraven på ett effektivt framtida förvaltningsdömande. Vi har dock inte haft i uppdrag att föreslå någon sådan regel.

För allmänheten innebär förslaget att många människor får längre väg till domstolen. Den enskilde medborgaren gynnas emellertid av att målhanteringen blir effektivare och att handläggningstiderna därigenom blir kortare samtidigt som det skapas förutsättningar för högre kvalitet. En ökad användning av videoteknik och telefondeltagande vid muntliga förhandlingar kan dessutom i stor utsträckning motverka effekterna av de längre avstånden. Vi har också tittat särskilt på de långa avstånden till sjukvårdsklinikerna i norra Sverige där domstolarna håller muntliga förhandlingar i psykiatrimål, och funnit att dessa resor kan genomföras på ett godtagbart sätt, även om domkretsarna blir större.

Det absolut viktigaste motivet till en reform av länsrättsorganisationen är att höja kvaliteten i förvaltningsdomstolarna. Eftersom sammanläggningarna gör att resurserna kan användas mer effektivt kan omorganisationen på lång sikt emellertid även få den konsekvensen att kostnaderna för personal- och förvaltning minskar med ca 75 till 100 miljoner kronor per år.

Ett förslag som vårt kan få personalen på berörda domstolar att känna stor osäkerhet och oro. Genom förslaget blir också möjligheterna att rekrytera personal till de länsrätter som föreslås försvinna allvarligt försämrade. Det är därför av avgörande betydelse att ställning tas till vårt förslag så snart som möjligt eftersom konsekvenserna för förvaltningsdömandet av en utdragen beslutsprocess troligen skulle bli förödande.

Under förutsättning att ett beslut tas före 2008 års utgång bedömer vi att organisationsförändringarna kan vara genomförda vid utgången av år 2010. Äldre bestämmelser om överklagande till kammarrätterna bör gälla för avgöranden som länsrätterna träffat före ikraftträdandet.